

ΥΦΟΣ

1. Το ύφος λόγου του Κειμένου 1 είναι σοβαρό και ουδέτερο. Να εντοπίσεις δύο εκφραστικές επιλογές που τεκμηριώνουν τον συγκεκριμένο χαρακτηρισμό και να εξηγήσεις πώς υπηρετούν τον σκοπό του κειμενογράφου. 15235

[Εικονικός πολιτισμός]

Το κείμενο είναι διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο του Γιώργου Τσουρβάκα «Μειονότητες, φύλα και κοινωνικές τάξεις στην τηλεοπτική επικοινωνία. Ανάλυση του περιεχομένου της επικοινωνίας και των επιδράσεών του. Προβλήματα και Επισημάνσεις II». (Αθήνα: Ι. Σιδέρης, 1998).

Η τηλεοπτική επικοινωνία οδηγεί κυρίως στη φυγή από την πραγματικότητα. Με άλλα λόγια, η τηλεόραση κατασκευάζει ένα μοντέλο της πραγματικότητας ολότελα «εξωπραγματικό», στο οποίο «βασιλεύει» η ισότητα, η αλληλεγγύη, η αποδοχή, προσφέροντας στον μέσο θεατή την ευκαιρία να ζήσει άγνωστες καταστάσεις και εμπειρίες, την αυταπάτη μιας άλλης ζωής. «Καταναλώνοντας» τα προϊόντα της, ο σύγχρονος άνθρωπος μπορεί να κινηθεί σε κόσμους διαφορετικούς από τον δικό του, να αποκτήσει κοινωνική ταυτότητα και να υποδυθεί κοινωνικούς ρόλους, που στην καθημερινή του ζωή είναι εντελώς απρόσιτοι. Σ' αυτόν τον ονειρικό κόσμο που χτίζει, δίνεται ένα επίχρισμα ρεαλισμού μέσω του οποίου η φαντασίωση μεταμφιέζεται σε πραγματικότητα.

Ακόμη, ο τρόπος προβολής συμβάλλει, ώστε τα πρόσωπα και τα γεγονότα που βλέπουμε στην οθόνη να μοιάζουν πραγματικά και φυσικά. Το αποτέλεσμα είναι ο θεατής να αισθάνεται ότι και οι ανθρώπινες σχέσεις, έτσι όπως παρουσιάζονται στην οθόνη, πρέπει να είναι και αυτές αληθινές. Αυτό αποτελεί ένα χαρακτηριστικό της αληθοφάνειας, που καθιστά τη φυγή στον κόσμο της τηλεόρασης δυνατή. Στους μοντέρνους καιρούς η πραγματικότητα έχει υποκύψει και έχει εξαλειφθεί από την προβολή των ειδώλων που μεταφέρονται και κυριαρχούν στην τηλεόραση.

Άλλωστε, σε μεγάλο βαθμό η τηλεόραση μιλά τη γλώσσα των συγκινήσεων και των συναισθηματικών καταστάσεων, από τις οποίες εκμαιεύονται εσωτερικές συγκρούσεις, τατίσεις και επιθυμίες παράλληλα με τα ιδεολογικά μηνύματα. Για να κατακτήσει, λοιπόν, ένα ευρύ κοινό, η τηλεόραση πρέπει να στοχεύει στις συναισθηματικές ανάγκες και στις προσωπικές επιθυμίες του, επειδή η τηλεοπτική επικοινωνία δίνει διέξοδο στις καταπιεσμένες επιθυμίες, στις φιλοδοξίες και στα όνειρα του σύγχρονου ανθρώπου, καθηλώνοντάς τον έτσι στο επίπεδο της φαντασίωσης και της αυταπάτης. Αναμφίβολα, ο ονειρεμένος κόσμος, τον οποίο προβάλλει η τηλεόραση, παρέχει στο κοινό τη δυνατότητα αυτής της φυγής. Μόνο που η φυγή είναι απατηλή, δεν λειτουργεί ως φυγή, αλλά ως κοινωνική επανένταξη ή ενσωμάτωση, καθώς πείθει το κοινό, ώστε να δέχεται το αντίθετο του πραγματικού ως φυσικό. Συμπερασματικά, το κοινό των μηνυμάτων της τηλεόρασης ζει σ' έναν κόσμο, στον οποίο η φαντασία υποκαθιστά την πραγματικότητα, ενώ η εικόνα έχει περισσότερη σημασία από το πρωτότυπο.

Απάντηση

- γ' πρόσωπο (οδηγεί..., κατασκευάζει..., χτίζει..., δίνει..., μιλά..., προβάλλει..., πείθει...): προσδίδει αντικειμενικότητα στον λόγο
- παθητική σύνταξη (έτσι όπως παρουσιάζονται στην οθόνη - Στους μοντέρνους καιρούς η πραγματικότητα έχει υποκύψει και έχει εξαλειφθεί από την προβολή των ειδώλων που μεταφέρονται και κυριαρχούν στην τηλεόραση - από τις οποίες εκμαιεύονται εσωτερικές συγκρούσεις, ταυτίσεις και επιθυμίες παράλληλα με τα ιδεολογικά μηνύματα): καθιστά τον λόγο πιο απρόσωπο και αποδίδει εύστοχα πιο σύνθετα νοήματα.

2. Να χαρακτηρίσεις το ύφος λόγου στην παρακάτω περίοδο λόγου του Κειμένου 2 με έναν από τους παρακάτω προσδιορισμούς και να τεκμηριώσεις την επιλογή σου με δύο σχετικές γλωσσικές αναφορές από το απόσπασμα. 16842

Η γλώσσα, ως μη κοινωνικά αθώα, έρχεται να εξυπηρετήσει τις διάφορες σκοπιμότητες, να εκφράσει κοινωνική διαστρωμάτωση, αξίες, προλήψεις και άπειρους κοινωνικούς προσδιορισμούς, περιέχοντας και μεταφέροντας πολυάριθμες κοινωνικές και ιδεολογικές πληροφορίες ακόμη και με τις πιο απλές φράσεις.

1. ειρωνικό
2. πληροφοριακό
3. επικριτικό

Απάντηση

Το ύφος λόγου στο ζητούμενο χωρίο είναι επικριτικό.

Γλωσσικές αναφορές:

Επικριτικό σχόλιο. : Η γλώσσα, ως μη κοινωνικά αθώα...

Συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας: έρχεται να εξυπηρετήσει τις διάφορες σκοπιμότητες...

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

3. Να εντοπίσεις τρεις κειμενικές ενδείξεις στην 3^η παράγραφο του Κειμένου 1 με τις οποίες ο λόγος αποκτά μια πιο δραματική χροιά. Δικαιολόγησε το ύφος λόγου που επιλέγει ο συγγραφέας σε συνδυασμό με το νοηματικό κέντρο της παραγράφου. 16843

Τα τελευταία τριάντα χρόνια το αίτημα για ελεύθερη μετάδοση της πληροφορίας μετετρέπη σε πραγματικό βομβαρδισμό πληροφοριών, διότι η τεχνική επέτρεψε, προοδευτικά, να μαθαίνουμε- ή, μάλλον, να πληροφορούμαστε- πολλά

πράγματα ταχύτατα. Έτσι η πληροφορία γίνεται πανταχού παρούσα και καταλήγει να είναι μια τυραννία της στιγμής. Μαθαίνουμε τα πάντα από κάθε γωνιά της Γης, χωρίς να έχουμε τον χρόνο να τα καταλάβουμε με αποτέλεσμα να αναιρείται η κριτική σκέψη. Έτσι παρά το γεγονός ότι η πληροφόρηση είναι άμεση, όταν ξεσπά κάποια κρίση, εν τούτοις δεν συμβάλλει καθόλου στην κατανόηση της κρίσης. Τα γεγονότα συνθλίβουν τα πάντα. Υπό αυτήν την έννοια, οι απευθείας μεταδόσεις αποπροσανατολίζουν το κοινό που παρακολουθεί με άμεση συνέπεια να μην καταλαβαίνει τι τελικώς συμβαίνει.

Απάντηση

Κειμενικές ενδείξεις:

- επικίνδυνη εξέλιξη,
- υπονομεύει την κριτική σκέψη,
- εξουδετερώνει την προσωπική ελευθερία.

Με το δραματικό ύφος ο συγγραφέας επισημαίνει τον κίνδυνο για την πνευματική ελευθερία του ατόμου λόγω του καταγισμού των πληροφοριών, αφού το πρόβλημα δεν είναι η πρόσβαση σε αυτές, αλλά η ερμηνεία και η αξιολόγησή τους. Στόχος του είναι να αναδείξει το μέγεθος του προβλήματος και να αφυπνίσει και να κινητοποιήσει τους αναγνώστες του.

4. Πώς χαρακτηρίζεις το ύφος λόγου που επιλέγουν οι συντάκτες του Κειμένου 1, σοβαρό ή απλό; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου με αναφορά σε τρεις γλωσσικές επιλογές. 15179

Προώθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας

Το κείμενο είναι διασκευασμένο απόσπασμα από ενημερωτικό-επιμορφωτικό υλικό με τίτλο «Η Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη» που εκπονήθηκε από Ομάδα Εργασίας που συγκροτήθηκε από τον Υπουργό Μεταναστευτικής Πολιτικής, τον Ιούλιο του 2019.

Η απασχόληση αποτελεί βασικό στοιχείο της διαδικασίας ένταξης, καθώς η εξεύρεση εργασίας είναι θεμελιώδους σημασίας για τη συμμετοχή στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης των μεταναστών/μεταναστριών, των αιτούντων/αιτουσών και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην αγορά εργασίας μπορεί να βελτιώσει την οικονομία της, καθώς θα έχει θετικό αντίκτυπο στη βιωσιμότητα του συστήματος πρόνοιας, του συστήματος ασφάλισης καθώς και του εργατικού δυναμικού.

Ιδιαίτερα κρίσιμο στοιχείο είναι η ενίσχυση της διασύνδεσης των αναγκών της αγοράς εργασίας σε επαγγέλματα και δεξιότητες με τις αντίστοιχες γνώσεις και δεξιότητες είτε των εργαζομένων που μετακινούνται νόμιμα στη χώρα με σκοπό την εργασία είτε των αιτούντων και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Με τον τρόπο αυτό, θα είναι δυνατό να υπάρξει μια ομαλή μετάβαση και ένταξη των μεταναστών/μεταναστριών, των αιτούντων/αιτουσών και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην αγορά εργασίας, χωρίς «κραδασμούς» στα θέματα κοινωνικής συνοχής, λόγω

ορθής αντιστοίχισης των δεξιοτήτων των μεταναστευτικών/προσφυγικών πληθυσμών με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4251/2014, μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την ομαλή ένταξη στην αγορά εργασίας των ατόμων που εισέρχονται νόμιμα στη χώρα είναι η απασχόλησή τους σε θέσεις εργασίας που δεν καλύπτονται από το εγχώριο εργατικό δυναμικό, βάσει του άρθρου 11 του ίδιου νόμου. Επίσης, σε πολίτες τρίτων χωρών που εισέρχονται στην χώρα μας μέσω των διαδικασιών που σχετίζονται με το καθεστώς της διεθνούς προστασίας – ασύλου, παρέχεται πρόσβαση στην αγορά εργασίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 68, 69 και 71 του Ν.4375/2016. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με άρθρο 70 του ίδιου νόμου, δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, τα πρόσωπα στα οποία έχει χορηγηθεί καθεστώς παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους καθώς και τα μέλη της οικογένειάς τους, έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες που σχετίζονται με την απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν και για τους ημεδαπούς/-ές, εφόσον κατέχουν, την προβλεπόμενη από τις οικείες διατάξεις, άδεια διαμονής σε ισχύ.

Εξίσου κρίσιμο στοιχείο στην προώθηση της συνεισφοράς των πολιτών τρίτων χωρών στην οικονομία της χώρας, που διαμένουν, αποτελεί και η στήριξη της επιχειρηματικότητας, μέσω πρόσβασης σε προγράμματα παροχής μικροπιστώσεων, καθώς και η δυνατότητα συμμετοχής σε επιχειρήσεις και προγράμματα στο πλαίσιο της κοινωνικά αλληλέγγυας οικονομίας. [...]

Απάντηση

Το ύφος χαρακτηρίζεται ως σοβαρό. Ενδεικτικά, γλωσσικές επιλογές, με τις οποίες διαμορφώνεται:

- Σοβαρό, δόκιμο λεξιλόγιο (θεμελιώδους σημασίας, θετικό αντίκτυπο στη βιωσιμότητα, ενίσχυση της διασύνδεσης, των αιτούντων και δικαιούχων, κοινωνικά αλληλέγγυας οικονομίας κ.ά.),
- Γ' ενικό ρηματικό πρόσωπο,
- Παθητική σύνταξη (Σημειώνεται ότι..., παρέχεται πρόσβαση, έχει χορηγηθεί κ.ά.),
- Αναφορική/κυριολεκτική λειτουργία της γλώσσας.

5. Το άρθρο έχει σοβαρό ύφος λόγου. Να υποθέσεις ότι απευθύνεσαι σε κάποιους συμμαθητές σου και διατυπώνεις την παραπάνω φράση της τελευταίας παραγράφου σε ύφος πιο απλό και οικείο. Να μετασχηματίσεις για αυτό τον σκοπό το χωρίο κάνοντας τις αλλαγές που κρίνεις απαραίτητες. 15183

«Έτσι, η αύξηση της προσωρινής και μερικής απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της ακούσιας μερικής απασχόλησης συχνά μαζί με τη στασιμότητα των μισθών, έχει αυξήσει τον αριθμό των ατόμων με χαμηλές ετήσιες απολαβές, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των νέων.»

Απάντηση

Μετασχηματισμός του χωρίου σε πιο απλό και οικείο ύφος: «Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι αυξάνεται η προσωρινή και η μερική απασχόληση. Σε αυτήν πρέπει να υπολογίσουμε ότι η μερική απασχόληση επιβάλλεται συχνά στον εργαζόμενο παρά τη θέλησή του και τη συνοδεύει η στασιμότητα των μισθών. Η τελευταία έχει αυξήσει τον αριθμό των ανθρώπων που κάθε χρόνο έχουν χαμηλότερους μισθούς. Το πρόβλημα αφορά κυρίως τις γυναίκες και τους νέους.»

6. Πώς μπορεί να χαρακτηριστεί το ύφος λόγου του Κειμένου 1, απλό ή σοβαρό; Τεκμηρίωσε την απάντησή σου με αναφορές σε δύο γλωσσικές επιλογές και δικαιολόγησε την επιλογή ύφους σε σχέση με το κειμενικό είδος στο οποίο ανήκει το κείμενο. 15334

[Ο ρόλος της οικογένειας στις επιλογές μαθητών διαφορετικού φύλου σχετικά με τις επιστήμες των Η/Υ]

Το ακόλουθο, ελαφρώς διασκευασμένο, απόσπασμα είναι από επιστημονικό άρθρο των Μαρία Κορδάκη και Ευρύκλεια Τσαγαλά, αντλημένο από την ιστοσελίδα του Τμήματος Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών (προσπέλαση 19/12/2021).

Ποιος είναι ο ρόλος της οικογένειας στις επιλογές ή όχι των μαθητών σχετικά με τις επιστήμες των υπολογιστών; Η οικογένεια σε μεγάλο ποσοστό (πάνω από 47,1 %) φαίνεται να μην παρεμβαίνει τουλάχιστον με εμφανή τρόπο για τους μαθητές και μαθήτριες στις επιλογές σπουδών τους σχετικές με την Τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι και οι μαθητές που επιλέγουν σχολές Πληροφορικής, αλλά και αυτοί που δεν επιλέγουν, δέχονται θετική αλλά και αρνητική επιρροή από τους γονείς τους για τις σχολές αυτές. Τα θετικά επιχειρήματα που χρησιμοποιεί η οικογένεια, για να παροτρύνει τα παιδιά της υπέρ των σχολών Πληροφορικής, αφορούν κυρίως στις επαγγελματικές δυνατότητες του κλάδου: επαγγελματική σιγουριά, προοπτικές, κύρος και οικονομικό όφελος. Τα αρνητικά επιχειρήματα που χρησιμοποιεί η οικογένεια αφορούν επίσης στις επαγγελματικές δυνατότητες του κλάδου τα τελευταία χρόνια: κορεσμός, ανεργία. Αρνητική επιρροή επίσης αναφέρθηκε από τα αγόρια η έλλειψη συμπάθειας των γονιών τους προς το αντικείμενο των υπολογιστών, ενώ για τα κορίτσια η άποψη ότι τα κορίτσια δεν είναι κατάλληλα για Η/Υ.

Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι για τα αγόρια και τα κορίτσια που επιλέγουν αυτές τις σχολές η οικογένεια ασκεί μεγαλύτερη και διαφορετικού τύπου θετική επιρροή από ότι σε αυτούς τους μαθητές ή μαθήτριες που δεν επιλέγουν. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η οικογένεια ασκεί θετική επιρροή με το να παρέχει υποδομή, δηλ. Η/Υ και εξωσχολικά μαθήματα για υπολογιστές σε αυτούς τους μαθητές (αναφέρθηκε από το 10% και το 5,9% των αγοριών και των κοριτσιών της ομάδας που επιλέγει σχολές Η/Υ). Επιπλέον, η οικογένεια φαίνεται ότι επιδρά θετικά μέσα από ζωντανά παραδείγματα. Πιο συγκεκριμένα, για τα αγόρια και τα κορίτσια που επιλέγουν σχολές Πληροφορικής αναφέρθηκε ότι υπήρξε μέλος της οικογένειάς τους που χρησιμοποιούσε ή σπούδαζε Η/Υ με ευχαρίστηση (αναφέρθηκε από το 12,5% και το 14,71% των αγοριών και των κοριτσιών της ομάδας που επιλέγει σχολές Η/Υ). Συνολικά, η θετική επιρροή από

την οικογένεια για τα κορίτσια που επιλέγουν να σπουδάσουν σχολές Πληροφορικής φτάνει το 47%, ενώ η αντίστοιχη επιρροή για τα αγόρια που επιλέγουν αυτές τις σχολές είναι 32%.

Απάντηση

Το ύφος του κειμένου μπορεί να χαρακτηριστεί σοβαρό.

Λεκτικές επιλογές (οι μαθητές θα πρέπει να αναφέρουν δύο):

- αναφορική/κυριολεκτική χρήση της γλώσσας (σε όλη την έκταση του κειμένου)
- συχνή χρήση υποτακτικής σύνδεσης
- γ' ρηματικό πρόσωπο
- επιλογή παθητικής σύνταξης στην παράθεση των ερευνητικών δεδομένων (Αρνητική επιρροή επίσης αναφέρθηκε..., Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι..., αναφέρθηκε ότι...)

Το Κείμενο 1 είναι δημοσίευση έρευνας σε επιστημονικό περιοδικό, συνεπώς το σοβαρό ύφος υποστηρίζει και ενισχύει:

- τη σημαντικότητα των δεδομένων,
- την πειστικότητα,
- την αξιοπιστία,
- τον βαθμό αποδοχής από τους αναγνώστες,
- τον υψηλό βαθμό πληροφοριακότητας.

7. Η διάθεση του αρθρογράφου στο Κείμενο 1 είναι ειρωνική. Να βρεις πέντε (5) σχετικά χωρία, τρία (3) λεκτικά και δύο (2) με σημεία στίξης. Ποια πρόθεση του πομπού υπηρετεί, κατά τη γνώμη σου, το συγκεκριμένο ύφος λόγου; 15337

«Κηφνησίον η Ωραία Ελλάς»

Το παρακάτω απόσπασμα είναι διασκευή άρθρου που έγραψε ο Σαράντος Καργάκος (συγγραφέας- φιλόλογος- ιστορικός) και δημοσιεύθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2017. Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο www.elogiki.gr.

Ακούω ότι το μεγαλύτερο σήμερα πρόβλημα των νέων μας είναι η ανεργία. Διαφωνώ. Εδώ και τριάντα χρόνια είναι η... εργασία. Ο νέος δε φοβάται την αναδουλειά, φοβάται τη δουλειά. Μια οικογενειακή αντίληψη, ότι δουλειά είναι ό,τι δεν λερώνει, εξέθρεψε και διαμόρφωσε δύο γενιές «κουλοχέρηδων»... παιδιών δηλαδή που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα χέρια τους για καμιά εργασία από αυτές που ονομάζονται χειρωνακτικές, επειδή -τάχα- είναι ταπεινωτικές.

Κι ας βρίσκεται μέσα στη λέξη «χειρώναξ», σαν δεύτερο συνθετικό το «άναξ» , που κάνει τον δουλευτή, τον άνακτα χειρών, βασιλιά στον χώρο του, βασιλιά στο σπιτικό του, νοικοκύρη δηλαδή, λέξη άλλοτε ιερή που ποδοπατήθηκε κι αυτή...

Κάποτε, έγραφα πως η ανεργία στον τόπο μας είναι επιλεκτική, ότι δουλειές υπάρχουν αλλά ότι δεν υπάρχουν χέρια να τις δουλέψουν. Κι έπρεπε να κατακλυσθεί ο τόπος από 1,5 εκατομμύριο μετανάστες, για να αποδειχθεί ότι στην Ελλάδα υπήρχε δουλειά πολλή αλλά όχι διάθεση για δουλειά. Τα παιδιά - τα μεγάλα θύματα αυτής της ιστορίας - είχαν γαλουχηθεί με τη νοοτροπία του «White collar workers».

Έτσι σήμερα, το πιο φτηνό εργατικό και υπαλληλικό δυναμικό είναι οι... πτυχιούχοι, που ζητούν εργασία ακόμη και στον ΟΤΕ ως έκτακτοι, τηλεφωνητές, προσκομίζοντας στα πιστοποιητικά προσόντων ακόμη και διδακτορικά! Γέμισε ο τόπος πανεπιστήμια, σχολές επί σχολών, επιστημονικούς κλάδους άοριστους, ομιγλώδεις και ασαφείς, απροσδιορίστου αποστολής και χρησιμότητας. Πτυχία-φτερά στον άνεμο σαν τις ελπίδες των γονιών, που πιστεύουν ότι τα παιδιά μόνον με τα «ντοκτορά» θα βρουν δουλειά.

Είναι θλιβερή η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα, παρουσιάζε χθες και θα παρουσιάζει κι αύριο η ελληνική κοινωνία: να υπάρχουν άνθρωποι άνω των 65 ετών, άνω των 70 ετών, που, ενώ έχουν συνταξιοδοτηθεί, εργάζονται νυχθημερόν, για να συντηρούν τα παιδιά τους μέχρι να τελειώσουν τις ατελείωτες σπουδές τους, τα παιδιά που λιώνουν τα νιάτα τους στα «κηφηνεία».

Απάντηση

Ενδεικτικά σημεία ειρωνείας:

Λεκτικά:

- εξέθρεψε και διαμόρφωσε δύο γενιές «κουλοχέρηδων»... παιδιών (1η παράγραφος),
- για να αποδειχθεί ότι στην Ελλάδα υπήρχε δουλειά πολλή, αλλ' όχι διάθεση για δουλειά (3η παράγραφος),
- πτυχία-φτερά στον άνεμο σαν τις ελπίδες των γονιών, που πιστεύουν ότι τα παιδιά μόνον με τα «ντοκτορά» θα βρουν δουλειά (4η παράγραφος),
- τα παιδιά που λιώνουν τα νιάτα τους στα «κηφηνεία» (5η παράγραφος).

Σημεία στίξης:

- Εδώ και τριάντα χρόνια είναι η... εργασία (1η παράγραφος),
- λέξη άλλοτε ιερή που ποδοπατήθηκε κι αυτή... (2η παράγραφος),
- το πιο φτηνό εργατικό και υπαλληλικό δυναμικό είναι οι... πτυχιούχοι (4η παράγραφος),
- προσκομίζοντας στα πιστοποιητικά προσόντων ακόμη και διδακτορικά! (4η παράγραφος)

Το ειρωνικό ύφος λόγου υπηρετεί την πρόθεση του πομπού να προβληματίσει τον/την αναγνώστη/τρια του κειμένου, να καταγγείλει μια συγκεκριμένη νοοτροπία, για αυτό ο λόγος σε αρκετά σημεία, εκτός από ειρωνεία, εκφράζει έντονα

καυστική διάθεση. Επίσης, αποβλέπει στην ευαισθητοποίηση του δέκτη, προκειμένου να αντιληφθεί την κατάσταση και να μεταβάλει σκέψεις/αντιλήψεις και στάσεις.

8. Να εξηγήσεις τον ρόλο των εισαγωγικών ως σημείου στίξης στο συγκεκριμένο χωρίο. Πώς εξυπηρετεί η χρήση τους την αρθρογράφο στο κειμενικό είδος που έχει επιλέξει; Τι υφολογικές συνέπειες θα είχε μια πιθανή απουσία τους; 15353

«Η συνεχής πίεση των γονιών για υψηλές επιδόσεις στο σχολείο δημιουργούν μίαν αίσθηση αποστροφής των παιδιών στη γνώση», εξηγεί η κ. Καππάτου (2^η παράγραφος, Κείμενο 1).

Απάντηση

Στο συγκεκριμένο χωρίο τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της αυτούσιας μεταφοράς μέσα στο κείμενο των όσων έχει υποστηρίξει μια ειδικός στο προς διερεύνηση θέμα, η ψυχολόγος-παιδοψυχολόγος Αλεξάνδρα Καππάτου, αναφορικά με την αρνητική επιρροή που ασκούν οι βαθμολογικές απαιτήσεις των γονιών στη σχέση που αναπτύσσουν τα παιδιά τους με τη γνώση. Η σχέση αυτή συγκαταλέγεται στους παράγοντες που επηρεάζουν τους νέους στην επαγγελματική τους επιλογή (θέμα κειμένου). Είναι γεγονός ότι η συντάκτρια έχει αφιερώσει ένα μεγάλο μέρος του άρθρου της στις απόψεις της συγκεκριμένης επιστήμονος, είτε εντός είτε εκτός εισαγωγικών. Ειδικά στην πρώτη περίπτωση, όπως εδώ, το αναγνωστικό κοινό εστιάζει την προσοχή του στο συγκεκριμένο χωρίο και πληροφορείται τις απόψεις της «αυθεντίας» με άμεσο τρόπο.

Η απουσία εισαγωγικών σηματοδοτεί τη μετάβαση στον πλάγιο λόγο και συνεπάγεται την απώλεια της ζωντάνιας, καθώς και την υιοθέτηση ενός ύφους πιο πεζού και εκ των πραγμάτων λιγότερο ενδιαφέροντος. Η εναλλαγή ωστόσο ευθέως και πλάγιου λόγου, την οποία έχει επιτύχει εδώ η συντάκτρια, σπάει την υφολογική μονοτονία του κειμένου και κρατάει το ενδιαφέρον του αναγνώστη ζωντανό.

Ειδικά βέβαια σε ένα δημοσιογραφικό άρθρο, όπως είναι το συγκεκριμένο κείμενο, πέραν της υφολογικής ποικιλίας, η αυτούσια παράθεση μέσα σε εισαγωγικά της άποψης κάποιου –κατεξοχήν όταν αυτή διατυπώνεται από μία «αυθεντία» στο θέμα– συνιστά ένα «ξένο σχόλιο» που ενισχύει την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία των θέσεων του συντάκτη, στοιχείο που εν προκειμένω η αρθρογράφος φαίνεται να έχει επιτύχει σε μεγάλο βαθμό.

9. Μπορείς να χαρακτηρίσεις το ύφος λόγου που επικρατεί στο Κείμενο 1 και να εντοπίσεις δύο γλωσσικές επιλογές που το επιβεβαιώνουν; Μπορείς να αιτιολογήσεις αυτή την επιλογή ύφους από τις συντάκτριες του κειμένου; 16797

Επαγγελματικές προτιμήσεις και επιλογές μαθητών ηλικίας 14-18 ετών

Το κείμενο είναι απόσπασμα από ερευνητικό άρθρο των Αγγελής Βίκη και Ευστράτιου Παπάνη, το οποίο αναρτήθηκε στις 14.8.2020 στον ιστότοπο: <https://psychologiagr.com>.

[...] Ως προς το ποια επαγγέλματα σκέφτονται οι μαθητές για πρώτη φορά, διαπιστώθηκε ότι σκέφτονται να ακολουθήσουν επαγγέλματα επιστημονικά που προσδίδουν κύρος ή που ανήκουν στο δημόσιο τομέα (π.χ. απλά στρατιωτικά-αστυνομικά).

Η συμφωνία πρώτης σκέψης και τελικής απόφασης επαγγέλματος ανέρχεται στο 36% του δείγματος που μελετήσαμε. Τα δημοφιλέστερα επαγγέλματα τόσο στις πρώτες σκέψεις των μαθητών όσο και στις μετέπειτα προτιμήσεις τους παραμένουν τα Ανώτερα Εκπαιδευτικά, τα Επιστημονικά Ιατρικά και τα Απλά Στρατιωτικά-Αστυνομικά. Στην περίπτωση του τελικού επαγγέλματος που αποφασίζουν οι μαθητές, τα Ανώτερα Εκπαιδευτικά και τα «απλά» Στρατιωτικά-Αστυνομικά παραμένουν στις πρώτες προτιμήσεις αλλά αυξάνονται αισθητά τα ποσοστά των επαγγελμάτων Μηχανογράφησης & Πληροφόρησης και Ανώτερων Οικονομικών (3η και 4η επιλογή αντίστοιχα), ενώ ελαττώνεται κατά το ήμισυ το ποσοστό των Επιστημονικών Ιατρικών επαγγελμάτων.

Το φύλο αποτελεί παράγοντα διαφοροποίησης τόσο των επιθυμιών όσο και των τελικών επιλογών των μαθητών. Τα κορίτσια επιλέγουν διαφορετικούς επαγγελματικούς τομείς και επαγγέλματα από τα αγόρια, αφού η «διαφορετική ιδιοσυγκρασία των δύο φύλων οδηγεί σε προτίμηση διαφορετικών επαγγελμάτων» (Μάνος 2000, 255). Σύμφωνα και με την άποψη της Gilligan, η διαφοροποίηση αυτή έχει σχέση με τις εμπειρίες των φύλων που είναι διαφορετικές και η οποία, όπως είναι γνωστό, τονίζει τη διαφορετική οπτική γωνία με την οποία βλέπουν τα πράγματα οι γυναίκες σε συνάρτηση με τις διαφορετικές τους εμπειρίες.

Η σχολική επίδοση των μαθητών, το επάγγελμα του πατέρα αλλά και το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας αποτελούν παράγοντες-κριτήρια επιλογής επαγγελμάτων ανάλογα με το επίπεδο (χαμηλό επίπεδο αυτών των παραγόντων οδηγεί σε αντίστοιχη επιλογή επαγγέλματος, όπως υψηλό επίπεδο σε επιλογή επαγγελμάτων υψηλού επιπέδου).

Τέλος, ποσοστό 14% των μαθητών επιθυμούν «επιστημονικά» επαγγέλματα αλλά τελικά επιλέγουν «απλά». Οι μαθητές αυτοί έχουν χαμηλή επίδοση, χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο και προέρχονται περισσότερο από αγροτικές περιοχές.

Απάντηση

Χαρακτηρισμός ύφους λόγου: επίσημο, σοβαρό.

Γλωσσικές επιλογές: αναφορική/κυριολεκτική λειτουργία της γλώσσας, υποτακτική σύνδεση νοημάτων, επιστημονικό λεξιλόγιο, τρίτο ρηματικό πρόσωπο.

Το κείμενο αποτελεί επιστημονική εργασία, απόσπασμα από ερευνητικό άρθρο, είναι λοιπόν επόμενο να έχει ανάλογο ύφος λόγου με τις κατάλληλες γλωσσικές επιλογές (οι βασικότερες αναφέρθηκαν παραπάνω). Αυτό το ύφος λόγου ενισχύει την αντικειμενικότητα στην απόδοση των νοημάτων, καθώς πρόκειται για παράθεση συμπερασμάτων που προκύπτουν από ερευνητικά δεδομένα.

10. Να επιλέξεις τον σωστό, κατά τη γνώμη σου, χαρακτηρισμό για το ύφος λόγου του Κειμένου 1: α. χιουμοριστικό, β. ειρωνικό, γ. σοβαρό, δ. οικείο και να αιτιολογήσεις αυτόν τον χαρακτηρισμό με δύο γλωσσικές επιλογές του κειμένου. 16800

Επαγγελματική προσαρμοστικότητα

Το κείμενο της Κατερίνας Αργυροπούλου είναι δημοσιευμένο στην Επιθεώρηση Συμβουλευτικής-Προσανατολισμού, τ. 102, Οκτώβριος 2013-Δεκέμβριος 2013, σσ. 24-33.

Οι ραγδαίες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές, οι οποίες χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη πραγματικότητα, επηρεάζουν με απρόβλεπτο τρόπο τη σταδιοδρομία του ατόμου. Οι στόχοι, οι ευκαιρίες, οι επιλογές και οι προοπτικές επαναπροσδιορίζονται διαρκώς σε κάθε επίπεδο της καθημερινή ζωής, ενώ παράλληλα αναδεικνύεται όλο και περισσότερο η σημασία των «προσόντων» πέραν εκείνων που απαιτούνται πλέον στο βιογραφικό σημείωμα. Η σταδιοδρομία αποδίδεται με τους όρους «απρόβλεπτη», «πολύπλευρη», «ασταθής», «κυκλική» και «μεταβατική» (Hearne, 2010).

Κάτω από τις νέες συνθήκες οικονομικής κρίσης και κοινωνικής αστάθειας η απόκτηση βασικών γνώσεων και ικανοτήτων θεωρείται αναγκαία, ωστόσο, για να κάνει κανείς σχέδια για το μέλλον, να αντιληφθεί την προοπτική μιας δεύτερης ή μιας τρίτης σταδιοδρομίας, να εξελιχθεί ή, ακόμη, να αναπτυχθεί, χρειάζεται να διαθέτει ένα πλέγμα πολύπλευρων δεξιοτήτων (Nathan & Hill, 2006). Οι δεξιότητες αυτές θεωρούνται σημαντικά «εφόδια» στην προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου, προκειμένου το άτομο να διαχειριστεί τις περίπλοκες μεταβάσεις που χαρακτηρίζουν το σύγχρονο κόσμο της εργασίας, να διερευνήσει πιθανές ευκαιρίες και προσωπικές δυνατότητες, να ενδυναμώσει την προσωπική του επάρκεια και να αναζητήσει έναν εργασιακό τρόπο ζωής πολύ διαφορετικό από το παραδοσιακό πρότυπο.

Είναι γεγονός ότι οι ταχύτερες αλλαγές ασκούν ακραίες πιέσεις, όχι μόνο στα άτομα που προσπαθούν να κινηθούν προς και μέσω των αγορών εργασίας, αλλά και σε εκείνους που παρέχουν υποστήριξη για αυτές τις μεταβολές. Αναφέεται, λοιπόν, το ερώτημα «πώς οι σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού μπορούν να διαχειριστούν τις νέες συνθήκες και να στηρίζουν το άτομο να σχεδιάσει τη σταδιοδρομία του σε μια αγορά εργασίας που υφίσταται διαρκείς αλλαγές και ανακατατάξεις, χωρίς να χάσει την αίσθηση του εαυτού και της κοινωνικής του ταυτότητας;». Σε αυτή τη σύνθετη ανάπτυξη σταδιοδρομίας ο επαγγελματικός σύμβουλος καλείται να ενθαρρύνει το άτομο να δώσει προσωπικό νόημα στην σταδιοδρομία του, αναπτύσσοντας μια ενισχυμένη αίσθηση ταυτότητας και ουσιαστική επαγγελματική δράση (Young & Collin, 2004). Θετικά αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν μέσω της υιοθέτησης κατάλληλων παρεμβάσεων που οδηγούν από τη διερεύνηση των περιστασιακών επιλογών στην αναζήτηση του σχεδιασμού ζωής, από τη συνειδητοποίηση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας στη διαμόρφωση της ταυτότητας και από την αναγνώριση των γεγονότων στην αξιολόγηση προοπτικών. Όλα τα παραπάνω προκάλεσαν την ανάδυση της έννοιας της επαγγελματικής προσαρμοστικότητας ως το «κλειδί» για την αντιμετώπιση των νέων κοινωνικών συνθηκών (Savickas, 2013).

Απάντηση

Το ύφος είναι επίσημο.

- 1^η γλωσσική επιλογή: επίσημο λεξιλόγιο: ... «το άτομο να διαχειριστεί τις περίπλοκες μεταβάσεις που χαρακτηρίζουν το σύγχρονο κόσμο της εργασίας».
- 2^η γλωσσική επιλογή: γ' ενικό και γ' πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο.
- 3^η γλωσσική επιλογή: προτίμηση παθητικής σύνταξης έναντι της ενεργητικής «Αναφέεται, λοιπόν, το ερώτημα...», «Σε αυτή τη σύνθετη ανάπτυξη σταδιοδρομίας ο επαγγελματικός σύμβουλος καλείται να ενθαρρύνει...»

11. Πώς χαρακτηρίζεις το ύφος λόγου που επιλέγει η συντάκτρια του Κειμένου 1, σοβαρό ή απλό; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου με αναφορά σε τρεις γλωσσικές επιλογές. 20240

[Η συγγραφή κατά την ωριμότητα]

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Ιζαμπέλ Αλιέντε με τίτλο «Οι γυναίκες της ψυχής μου», εκδόσεις Ψυχογιός, 2021, μετ. Αγγελική Βασιλάκου, Πρόλογος: Σώτη Τριανταφύλλου, σ.σ. 95- (προσαρμογή στις ανάγκες της εξέτασης)

Ελλείπει φιλοδοξίας, υπήρξα τυχερή. Κανένας, και πόσο μάλλον εγώ, δεν μπορούσε να προβλέψει την άμεση αποδοχή που είχε το πρώτο μου μυθιστόρημα, καθώς και τα υπόλοιπα βιβλία μου. Ίσως η γιαγιά μου είχε δίκιο, όταν προφήτευε ότι η εγγονή της θα ήταν τυχερή, γιατί γεννήθηκε με ένα σημάδι σε σχήμα αστεριού στην πλάτη της. Για χρόνια νόμιζα ότι αυτό με έκανε ξεχωριστή, αλλά, όπως αποδεικνύεται, είναι κάτι συνηθισμένο, και με την πάροδο του χρόνου ξεθωριάζει.

Υπήρξα πάντοτε πετυχημένη στη δουλειά, γιατί η προειδοποίηση του παππού μου, ότι κάθε αδρανής χρόνος είναι χαμένος χρόνος, με σημάδεψε. Αυτός ήταν ο κανόνας μου επί δεκαετίες, μα έμαθα ότι ο ελεύθερος χρόνος μπορεί να γίνει το γόνιμο όπου ανθεί η δημιουργικότητα. Δε βασανίζω πια τον εαυτό μου με υπερβολική πειθαρχία, όπως κάποτε, γράφω για την απόλαυση να διηγούμαι μια ιστορία λέξη προς λέξη, βήμα προς βήμα, απολαμβάνοντας τη διαδικασία χωρίς να σκέφτομαι το αποτέλεσμα. Δεν καρφώνομαι σε μια καρέκλα μέρες ολόκληρες γράφοντας με τη συγκέντρωση συμβολαιογράφου. Μπορώ να χαλαρώσω, γιατί έχω το σπάνιο προνόμιο να έχω πιστούς αναγνώστες και καλούς εκδότες που δεν προσπαθούν να επηρεάσουν τη δουλειά μου.

Γράφω για ό,τι έχει σημασία για εμένα, με τον δικό μου ρυθμό. Και σε αυτές τις αδρανείς ώρες, τις οποίες ο παππούς μου θεωρούσε χαρμισμένες, τα πνεύματα της φαντασίας μεταμορφώνονται σε συγκεκριμένους, μοναδικούς χαρακτήρες με τη δική τους φωνή, πρόθυμους να μου αφηγηθούν τη ζωή τους, αν τους δώσω τον χρόνο. Είμαι τόσο σίγουρη πως με περιβάλλουν, ώστε εκπλήσσομαι που κανένας άλλος δεν τους προσέχει.

Το να καταρρίψω τη σιδερένια μου πειθαρχία δεν έγινε από τη μια μέρα στην άλλη, μου πήρε χρόνια. Στη θεραπεία και την πενιχρή πνευματική μου πρακτική έμαθα να λέω στο υπερεγώ μου ... να με αφήσει ήσυχη, να απολαύσω την

ελευθερία μου. Το υπερεγώ δεν είναι το ίδιο με τη συνείδηση. Το πρώτο μάς τιμωρεί, το δεύτερο μας καθοδηγεί. Έπαυσα να δίνω αναφορά στον εργοδηγό μέσα μου, που με τη φωνή του παππού μου μου επιβάλλει συμμόρφωση και απόδοση. Επομένως, ο επίπονος ανηφορικός αγώνας τελείωσε, και τώρα εξερευνώ χαλαρά την περιοχή της διαίσθησης, που αποδείχτηκε καλύτερο περιβάλλον για τη γραφή.

Απάντηση

Ο/Η μαθητής/-τρια αναγνωρίζει το απλό ύφος στο κείμενο. Αιτιολογεί την απάντησή του/της, λαμβάνοντας υπόψη το απλό λεξιλόγιο, τον σε αρκετές περιπτώσεις μικροπερίοδο λόγο, τα περιορισμένα εκφραστικά μέσα, την ενεργητική σύνταξη, τον ευθύ λόγο.

12. Στο Κείμενο 1 ο συντάκτης επιλέγει σε κάποια σημεία ένα ακαδημαϊκό/λόγιο λεξιλόγιο και ανάλογο τόνο/ύφος τεκμηρίωσης των θέσεών του, τα οποία ταιριάζουν σε ένα αντίστοιχο επικοινωνιακό πλαίσιο. Να εντοπίσεις τρία στοιχεία του κειμένου με τα παραπάνω χαρακτηριστικά και να αιτιολογήσεις την επιλογή τους με κριτήριο το θέμα στο οποίο αναφέρεται και το κοινό στο οποίο απευθύνεται. 15374

[Ο ρόλος του σύγχρονου έλληνα πατέρα]

Το παρακάτω κείμενο με τον τίτλο «Η οικογένεια μπροστά σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο: Μια διαδρομή γεμάτη μεταμορφώσεις και εκπλήξεις, η περίπτωση του έλληνα άνδρα» είναι αντλημένο από την ιστοσελίδα του Κέντρου Συστημικής ψυχοθεραπείας και έρευνας. Έχει διασκευαστεί για τις ανάγκες της εξέτασης.

Στο βιβλίο «Η επιστροφή του άνδρα. Λύνοντας τη σιωπή αιώνων» αποδίδεται η μεγάλη σύγχυση που ακολούθησε τις μεταβολές, πλήττοντας κυριολεκτικά τον θεσμό του γάμου και δη της οικογένειας. Εστιάζοντας στη σύγχυση αυτή είναι πιθανό να κατανοήσουμε ότι πρόκειται για μια ιδιαίτερα επώδυνη μετάβαση της οικογένειας σε κάτι καινούργιο. Τα μη εφαρμοσμένα δικαιώματα του έλληνα άνδρα για την πατρότητα, για παράδειγμα, καθώς και μια γενικότερη κοινωνική αμφιθυμία για το τι τελικά περιλαμβάνει ο ρόλος του ως πατέρας, αποτελούν μερικές μόνο ενδείξεις για το αδιέξοδο που περιγράφουμε.

Έτσι από τη μια μεριά παρατηρούμε, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, τον σύγχρονο έλληνα άνδρα να ξεπερνά στερεότυπα και στεγανά που περιλαμβάνει ο ρόλος του, όπως για παράδειγμα να έχει αναγνωρίσει και να έχει αναλάβει ένα μεγάλο μέρος της ανατροφής των παιδιών του, από την άλλη, όμως, να διατηρεί και μια «απόσταση ασφαλείας» από όλους μέσα στο σπίτι, επιλέγοντας ποιες ευθύνες θα αναλάβει εκείνος αποκλειστικά και ποιες όχι.

Ταντισμένος με τον κοινωνικά κατασκευασμένο ρόλο του δυσκολεύεται να επικοινωνήσει με τη σύντροφό του και να συμμετάσχει ενεργά στην οικογένειά του, παραμένοντας εγκλωβισμένος ανάμεσα στον καινούργιο αλλά άγνωστο ακόμη ρόλο που καλείται να αναλάβει, και στον παλιό αλλά οικείο και περιοριστικό ρόλο που επιτελούσε για χρόνια.

Σήμερα πλέον έχει χάσει την πρωτοκαθεδρία που του έδινε ο παραδοσιακός του ρόλος, καθώς η σύγχρονη συζυγική και οικογενειακή ζωή απαιτεί συνεργασία, αλληλοσεβασμό και αλληλοκατανόηση- έννοιες σχετικά καινούργιες, που δεν είναι εύκολο να τις εντάξει φυσιολογικά στον εσωτερικό του χάρτη (Μπαρμπαλιού, 2017).

Απάντηση

Το θέμα των μετασχηματισμών της ελληνικής οικογένειας και ειδικότερα του πατρικού ρόλου εγείρει απόψεις που χρήζουν διεπιστημονικής μελέτης, όχι μόνο από την πλευρά της Ψυχολογίας, αλλά και της Κοινωνιολογίας. Οι υποσελίδιες παραπομπές σε βιβλιογραφία, όπως και το «σώμα» του κειμένου, μέσα σε παρένθεση, η ονοματοποίηση, η ορολογία (κοινωνική αμφιθυμία, κοινωνικά κατασκευασμένος ρόλος, «απόσταση ασφαλείας», εσωτερικός χαρτης, ασυνέχεια), η παθητική σύνταξη, το δοκιμαϊκό ύφος και ο σοβαρός τόνος γραφής προσιδιάζουν σε έναν ιστότοπο όπου επιστήμονες ανταλλάσσουν απόψεις αναρτώντας άρθρα και (όπου) το κοινό ενημερώνεται έγκυρα και αξιόπιστα από ειδικούς επί του θέματος.

13. Στο Κείμενο 1 παρουσιάζεται έντονη ειρωνεία από τον συντάκτη, που φτάνει μέχρι τον σαρκασμό. Να εντοπίσεις τρία σημεία στα οποία αυτό γίνεται εμφανές και να εξηγήσεις με συντομία πώς στο καθένα αποτυπώνεται η ειρωνεία. 19577

Η Ημέρα της Γυναίκας και οι ανδρικοί αιώνες

Το κείμενο δημοσιεύθηκε από τον Παντελή Μπουκάλα στην εφημερίδα Καθημερινή στις 06.03.2022 (συντομευμένο για τις ανάγκες της εξέτασης).

Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας η μεθαυριανή Τρίτη. Και σίγουρα, για να καλυφθούν οι ανάγκες του υποκριτικού ενδιαφέροντος για το φύλο που εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται «αδύναμο», ώστε να αντιμετωπίζεται και ως αδύναμο, δηλαδή ως κατώτερο πνευματικά και ως ευεπίφορο στις κάθε λογής παρεκτροπές, θα ανασυρθούν από την αποθήκη των στερεοτύπων όλα τα τετριμμένα κλισέ. Και θα ξανακουστούν τα ευχολόγια του ανέξοδου φαρισσαϊσμού .

Δεν θα λείψουν βέβαια και οι «αρνητές». Οι ειρωνες, που πρεσβεύουν ότι ο όρος «έμφυλος» είναι ένας κενός νεολογισμός, μια μόδα γαλλικής προελεύσεως, το δε «metoo» μια ακραία αμερικανική μόδα, του Χόλιγουντ και του Μανχάταν. Ο όρος «γυναικοκτονία»; Μα περιτός, αφού υπάρχει ήδη η «ανθρωποκτονία». Φυσικά και η γυναικοκτονία είναι και ανθρωποκτονία. Δεν είναι καθόλου βέβαιο εντούτοις ότι οι γυναικοκτόνοι πιστεύουν ότι σκοτώνουν έναν πλήρη άνθρωπο, όπως είναι κάθε άντρας, όταν σκοτώνουν μια γυναίκα, επειδή είναι γυναίκα και επειδή δεν φέρεται «σαν σωστή γυναίκα». Και ξέρουμε δα πώς εννόησαν οι αιώνες τη «σωστή γυναίκα»: υποταγμένη, άβουλη και άφωνη, παραπλήρωμα του άντρα, του μόνου φύλου που είναι πλασμένο κατ' εικόνα Θεού και ομοίωσιν...

[...] Η συντριβή μιας γυναίκας δεν συντελείται μόνο με τη βίαιη αφαίρεση της ζωής της, και το ίδιο ακριβώς ισχύει για τη συντριβή ενός παιδιού, όποιου φύλου. Όταν πληθαίνουν οι ειδήσεις για σεξουαλική κακοποίηση κοριτσιών από

συγγενείς ή από ιερείς-κατηχητές τους, κανείς, ούτε η πολιτεία ούτε η Εκκλησία ούτε η δημοσιογραφία ή η τηλεδιδαιτούμενη κοινωνία, δεν δικαιούται να ισχυρίζεται ότι «όλα αυτά», οι καταγγελίες δηλαδή, είναι «υπερβολές» για τις οποίες φταίει το «metoo» ή «μανία κάποιων να αποκτήσουν δεκαπεντάλεπτη τηλεοπτική φήμη δηλώνοντας θύματα».

Και πόσες φορές δεν έχουμε ακούσει το καταδικαστικό αρρενοπρεπές πόρισμα «τόρα το θυμήθηκαν;». Θαρρείς και δεν έχουμε την παραμικρή ιδέα για το πώς πορεύονται οι αρρενοδεσποζόμενες ανθρώπινες κοινωνίες επί χιλιετίες. Ή πόσο αλλοτριωτικά δουλεύει το «ένστικτο αυτοσυντήρησης και αυτοπροστασίας» μιας οικογένειας, μιας γειτονιάς ή ενός χωριού [...].

Απάντηση

Τα σημεία του κειμένου στα οποία γίνεται εμφανής ειρωνεία ή σαρκασμός από τον συντάκτη είναι:

- «ευχολόγια ανέξοδου φαρισαϊσμού» (1η παράγραφος): επισημαίνεται το υποκριτικό ενδιαφέρον κάποιων για τις γυναίκες, ενώ στην ουσία οι ίδιοι δεν κάνουν κάτι ουσιαστικό για την αντιμετώπιση της βίας και των διακρίσεων εναντίον τους.
- «σωστή γυναίκα» (2η παράγραφος): στηλιτεύεται καυστικά το κλισέ για αυτό που θεωρούν αρκετοί στερεοτυπικά ως σωστή γυναίκα: υποταγμένη, άβουλη και άφωνη.
- «παραπλήρωμα του άντρα, του μόνου φύλου που είναι πλασμένο . . . Θεού και ομοίωσιν...»: (2η παράγραφος): επικρίνεται ειρωνικά η εκτίμηση κάποιων ότι η ίδια η θρησκεία και ο Θεός υποδεικνύουν την ανωτερότητα του αντρικού φύλου, του οποίου η γυναίκα λειτουργεί ως συμπλήρωμα.

14. Πώς μπορείς να χαρακτηρίσεις το ύφος λόγου στο Κείμενο 1, απλό ή σοβαρό (μονάδες 4); Δικαιολόγησε την απάντησή σου με αναφορά σε τρεις γλωσσικές επιλογές και αιτιολόγησε αυτήν την επιλογή με κριτήριο την πρόθεση του συγγραφέα. 20163

Για την υποτέλεια των γυναικών

Το παρακάτω κείμενο είναι διασκευασμένο άρθρο του Σωτήρη Βανδώρου, που έχει δημοσιευτεί στο <https://bookpress.gr/stiles/dimosia-sizitisi/4176-mill-subjection> με τίτλο *Για την υποτέλεια των γυναικών*, του Τζον Στούαρτ Μιλλ στις 22 Ιουνίου 2014.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

[...] Το να εναντιώνεσαι στην κοινωνία σου, τη Βικτωριανή Αγγλία, και να της καταμαρτυρείς όσα ο Μιλλ στο δοκίμιό του *Για την υποτέλεια των γυναικών* (1869), γνωρίζοντας εκ των προτέρων ότι θα δεχθείς το χλευασμό και την ειρωνεία, δεν είναι για τον καθένα. Αλλά ο Τζον Στούαρτ τιμούσε ως ισότιμή του από κάθε άποψη τη Χάρριετ Τέιλορ με την οποία συνδεόταν στενά φιλικά επί μακρόν και την οποία παντρεύτηκε μετά το θάνατο του πρώτου της συζύγου. Είναι αυτή η ξεχωριστή σχέση που τροφοδοτεί το στοχασμό του, αλλά κι ο στοχασμός του που συμπληρωματικά δίνει ποιότητα και βάθος στη σχέση αυτή.

Ο Μιλλ παρατηρεί στο βιβλίο του ότι η αντίκρουση με ορθολογικά επιχειρήματα μιας βαθιά ριζωμένης πεποιθήσης (που επιπλέον έχει σχεδόν καθολική αποδοχή), σαν κι αυτή στην οποία πρόκειται να επιτεθεί ανηλεώς, εμφανίζει σοβαρότατους περιορισμούς, όταν αυτή η πεποίθηση θεμελιώνεται κατεξοχήν σε παραδεδεδεγμένες αντιλήψεις [...]

Είναι το πεδίο των έμφυλων σχέσεων, το οποίο μπαίνει στο στόχαστρο του Μιλλ και ο οποίος επιστρατεύει κάθε δυνατό επιχειρήμα στο πλαίσιο μιας σαρωτικής κριτικής που ισορροπεί μεταξύ της πολεμικής διάθεσης και του στόχου να κλονίσει, έστω, την εγκυρότητα των καθιερωμένων αντιλήψεων και πρακτικών. Το μείζον επιχειρήμα το οποίο διατρέχει σχεδόν το σύνολο του κειμένου βασίζεται στην αντιπαραβολή της κοινωνικής θέσης των γυναικών προς τη – μόλις προ ολίγων δεκαετιών από τη συγγραφή του δοκιμίου καταργημένη στη Βρετανική Αυτοκρατορία– δουλεία.

Εν ολίγοις, η κατάσταση των γυναικών, λέει ο Μιλλ, είναι χειρότερη αυτής των δούλων, κι αυτό συνιστά όνειδος για την ανθρωπότητα. Πρέπει να αλλάξει άρδην και άμεσα, προς όφελος όλων, ανδρών και γυναικών. «Η ισότητα των έγγαμων προσώπων έναντι του νόμου είναι ο μόνος τρόπος μέσω του οποίου αυτή η ιδιαίτερη σχέση μπορεί να πάψει να αντιβαίνει στη δικαιοσύνη προς αμφοτέρες τις πλευρές και την κοινή τους ευτυχία, αλλά και το μοναδικό μέσο που μπορεί να κάνει την καθημερινή ζωή του ανθρώπινου είδους σχολείο υψηλής ηθικής καλλιέργειας».

Απάντηση

Το ύφος λόγου μπορεί να χαρακτηριστεί ως σοβαρό και πυκνό, διότι:

- Το κείμενο χαρακτηρίζεται από συσσώρευση αφηρημένων όρων που του προσδίδουν πυκνό ύφος όπως στην περίοδο λόγου (2^η παράγραφος): *«η αντίκρουση με ορθολογικά επιχειρήματα μιας βαθιά ριζωμένης πεποιθήσης (που επιπλέον έχει σχεδόν καθολική αποδοχή)*
- Ειδικό λεξιλόγιο: *«η πεποίθηση θεμελιώνεται κατεξοχήν σε παραδεδεδεγμένες¹ αντιλήψεις»*
- Υποτακτικός παρά παρατακτικός λόγος: (π.χ. 2^η παράγραφος του κειμένου)
- Παθητική σύνταξη : *«όταν αυτή η πεποίθηση θεμελιώνεται κατεξοχήν σε παραδεδεδεγμένες αντιλήψεις»*
- Αναφορική λειτουργία της γλώσσας κατά κανόνα με ελάχιστες εξαιρέσεις συνυποδηλωτικής γλώσσας: *σαρωτική κριτική, στόχαστρο*

Παρατήρηση: η αναφορά σε τρεις από τις παραπάνω γλωσσικές επιλογές αρκεί για να χαρακτηριστεί πλήρης η απάντηση του υποερωτήματος.

Όλα τα παραπάνω συνταιριάζουν με τη σοβαρότητα του θέματος (υποτέλεια των γυναικών) και αυξάνουν την αντικειμενικότητα, την ουδετερότητα και την αποστασιοποίηση που επιδιώκει ο συντάκτης. Αυτά είναι γνωρίσματα ενός δοκιμιακού λόγου, που στοχεύει στην ενημέρωση και κυρίως στον προβληματισμό του δέκτη.

¹ Παραδεδεδεγμένος: αυτός που τον έχουν αποδεχτεί ευρέως ως προς την αλήθεια και το κύρος του. Παραδεδεδεγμένες απόψεις/αντιλήψεις, τα παραδεδεδεγμένα, αυτά που πολύς κόσμος δέχεται ως ορθά, αυτά που ισχύουν κατά παράδοση (ήθη, συμπεριφορές κ. λπ)

15. Πώς χαρακτηρίζεις το ύφος λόγου που επιλέγει ο συντάκτης του Κειμένου 1, επίσημο ή απλό; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου με αναφορά σε τρεις γλωσσικές επιλογές. 28133

Ψηφιακοί νομάδες

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί διασκευασμένο άρθρο που ανακτήθηκε στις 12-10-2022, από τον εκπαιδευτικό ιστότοπο www.alfavita.gr.

Η εποχή που η εργασία προϋπέθετε απαραίτητως τη μετάβαση του εργαζόμενου σε κάποιον επαγγελματικό χώρο ή εταιρικό γραφείο έχει αρχίσει να αλλάζει αισθητά με την ολοένα αυξανόμενη υιοθέτηση της εξ αποστάσεως εργασίας.

Το εργασιακό αυτό μοντέλο εφαρμοζόταν και προ πανδημίας. Ωστόσο, οι ιδιαίτερες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία με την ευρεία ανάπτυξη της τηλεργασίας, έδωσε μεγαλύτερη ώθηση στην εφαρμογή της απομακρυσμένης εργασίας.

Πλέον η εργασία από απόσταση, με τον εργαζόμενο να βρίσκεται σε άλλη πόλη ή ακόμα και σε άλλη χώρα από αυτή που δραστηριοποιείται η εταιρεία του, αποτελεί παγκόσμια τάση με ανοδική πορεία, ειδικά σε τομείς όπως η τεχνολογία, ο προγραμματισμός, οι τηλεπικοινωνίες.

Δuo άνδρες που κατοικούν στα Χανιά, αλλά εργάζονται καθημερινά σε εταιρείες του εξωτερικού περιγράφουν πώς λειτουργεί για εκείνους η ιδιότυπη αυτή εργασιακή συνθήκη. «Οι εταιρείες πλέον ψάχνουν εργαζόμενους από όλο τον κόσμο, ειδικά στον χώρο του προγραμματισμού και της τεχνολογίας». Ο Α.Π. είναι 29 χρόνων, γεννήθηκε, μεγάλωσε και ζει στα Χανιά. Είναι προγραμματιστής και εργάζεται σε εταιρεία που εδρεύει στη Γερμανία και προσφέρει λογισμικό σε άλλες εταιρείες. Όπως μας είπε: «Στο Βερολίνο, το Πανεπιστήμιο σου βρίσκει δουλειά. Παίρνουν πολλούς για πρακτική στην οποία πληρώνεσαι και μετά αν είσαι καλός οι εταιρείες σε κρατάνε. Η δουλειά σε τέτοια εταιρεία είναι σε άλλο επίπεδο. Βλέπεις ότι οι εργοδότες σκέφτονται αλλιώς, είναι πιο ανοιχτόμυαλοι και ανοιχτοί στη συζήτηση. Μάλιστα, στη Γερμανία πέρασαν και νόμοι που προστατεύουν τους εργαζόμενους που δουλεύουν από άλλες χώρες» αναφέρει ο 29χρονος προγραμματιστής. Οι εταιρείες πλέον δεν ψάχνουν προσωπικό μόνο στους τόπους όπου εδρεύουν, ειδικά στον χώρο του προγραμματισμού και της τεχνολογίας».

Ο Π.Σ. είναι 44χρόνων και μένει τα τελευταία 10 χρόνια στα Χανιά. Δουλεύει ως εκπαιδευτής κάνοντας εκπαιδευτικά σεμινάρια σε προσωπικό εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Η εταιρεία στην οποία εργάζεται εδρεύει στη Σουηδία. «Εργάζομαι από το σπίτι μου κάνοντας τηλεκπαίδευση, όμως υπάρχουν και φορές που ταξιδεύω σε χώρες εκτός Ελλάδας, για να εκπαιδεύσω προσωπικό εταιρειών. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια η δουλειά γίνεται περισσότερο διαδικτυακά. Τώρα πια, μετά από εμπειρία τόσων χρόνων, έχουν απλουστευτεί τα πράγματα και η απόδοση και η ποιότητα

της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι περίπου η ίδια με αυτήν που θα είχαν οι εκπαιδευόμενοι αν τα σεμινάρια πραγματοποιούνταν από κοντά».

Απάντηση

Το ύφος λόγου στο Κείμενο 1 μπορεί να χαρακτηριστεί απλό. Αυτό συμβαίνει διότι το λεξιλόγιο είναι απλό, καθημερινό (Πλέον η εργασία από απόσταση ..., οι τηλεπικοινωνίες), γίνεται αυτούσια μεταφορά των λόγων δύο εργαζομένων που χρησιμοποιούν κυρίως γλώσσα δηλωτική (Εργάζομαι... ταξιδεύω σε χώρες εκτός Ελλάδας) και βραχυπερίοδο λόγο (Στο Βερολίνο, το Πανεπιστήμιο σου βρίσκει δουλειά). Για να χαρακτηριστεί το ύφος πιο επίσημο, θα έπρεπε να είναι πιο επίσημο το λεξιλόγιο και να υπήρχε ευρύτερη χρήση υποταγμένου λόγου.

αδιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ